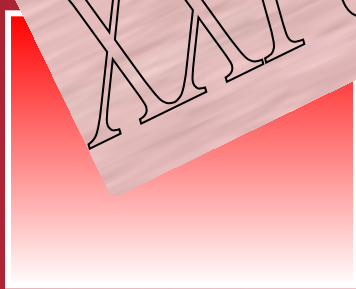

10-11 -
сыныптар

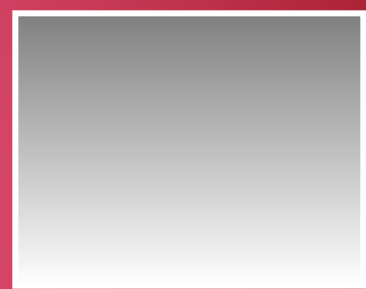
XII ғасыр көшбасшылары

2.Дода

3.ҒАЖАЙЫП ЖЕТЕУ

4.ТАПҚЫРЛЫҚ

5.ЖОРҒА

Дайындаған:

Таныстыруу

Таныстыруу

Ақжігітов
а
Аққибат

Мухан
бетқаз
ин
Заманб
ек

Алдон
ғарова
Сандуг
аш

Әк
імжан
Ердәул
ет

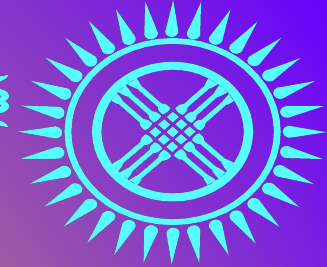
Қолдас
қызы
Әйгері
м

Исмаг
улова

Төлеге
н
Жазир
а

Шамш
етова
Фариз
а

Алтын
ай

I ТУР БӘЙГЕ

Бұл турда оқушыларға 20 сұрақ қойылып, дұрыс жауапқа 10 ұпайдан қосылады.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

Сөйлеу тілінде дыбыстау
мүшелері арқылы айтылып,
естілетін тілдік құбылыс

Жауабы: *Дыбыс*

**Сөз бөлшектері қалай
айтылса, солай жазылады.**

**Бұл принцип, негізінен
сөздегі қосымшалардың
жазылуында ескеріледі.**

Жауабы:

Фонетикалық принцип

Сөздің айтылуындағы дауыс толқыны

Жауабы: Буын

Әр халықтың тұрмыс-тіршілігіне,
дүниетанымына байланысты әр
дәуірде өзгеріп, әр түрлі басқаша
сөздермен ауысып отыратын, яғни
қазір басқаша аталатын ұғымның
бұрынғы атауы болатын сөздер

Жауабы:

Архаизм

Артық сөзді табыңыз:
бала, қарақат, жемістер,
ақшақар .

**Жауабы: Жемістер -жіңішке буынды
сөз**

Өз құрамында үш буын,
жеті әріп бар,
Жалпы қарауындағы әріптері
құрамындағыдан
алты есе көп. Ол-не?

Жауабы:

ӘЛШБИ

Қазақ әліпбиі неше рет өзгерді?

**Жауабы 1929 жылға дейін араб,
1940 жылға дейін латын,
1940 жылдан бері кириллица**

**Көмектес септігі неге
буын үндестігіне бағынбайды?**

Жауабы: Себебі, жіңішке нұсқасы
жоқ.

**Болымсыз есімдігі бір малдың
тәуелденген түрімен аттас.**

Жауабы:

Ешкім

**Бұйрық райдағы «қайт»сөзінің
синонимі Бір таумен аттас,
ол -қандай тау?**

Жауабы: Орал тауы

**«Оның әкесі жұмыстан келеді»
мен «Оның әкесі Алматыдан
келеді» деген сөйлемде қандай
айырмашылық бар?**

**Жауабы: 1-ауыспалы осы шақ;
2-ауыспалы келер шақ.**

Қазақ тілінде жұрнақ көп пе,
жалғау көп пе?

Жауабы: 4 түрлі жалғау бар

Туынды сын есімді көрсетіңіз:

- А) домалақ, ақсақ;**
- Ә) домалаған, ақсаған;**
- Б) домалама, ақсама.**

Жауабы: Домала+қ, ақса+қ

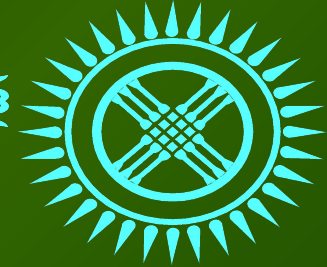

Жетіге дейін ғана
саналатын қай сан есім?

Жауабы: Жинақтау сан есім

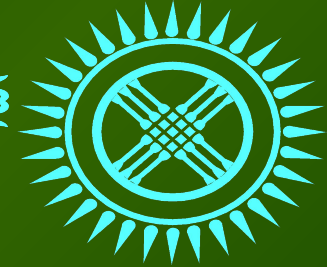

Қазақстан Республикасының
рәміздері қашан қабылданды?

Жауабы: 1991 жыл

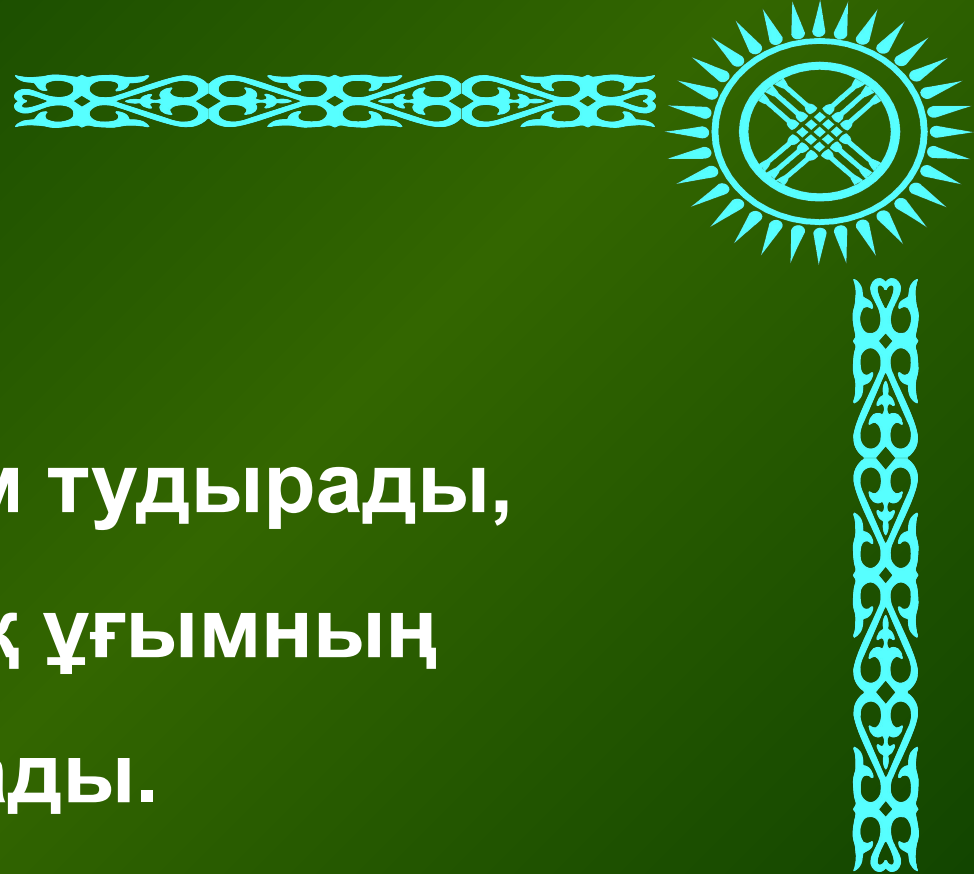

Морфологиялық талдау
жасаңыз:
«Қынабынан қылышын
суырды»

Жауабы: **Қынап**-негізгі зат есім, Ы-тәуелдік ж., III жағы, нан-шығыс септігі **қылыш** негізгі зат есім, Ы-тәуелдік ж., III жағы, **н**- табыс септігі, суыр-негізгі етістік, **-ды** –жедел өткен шақ .

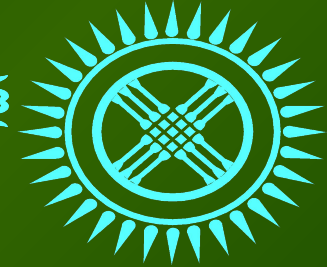

Зат есімнен зат есім тудырады,
ол зат есім заттық ұғымның
атауы болады.

Жұрнақты атаңыз.

Жауабы: -тық,-тік, -дық, -дік: дос+тық,
адам+дық...

Етістікте де, зат есімде де
бар қандай жұрнақ ?

Жауабы: -ма, -ме, -ба, -бе, -па, -
пе:

1.Көрме, сүзбе, кеспе(зат есім);

2.Көрме, сүзбе, кеспе(етістік);

“ППП” мына белгіге сай
келетін сөзді көрсетіңіз:

- А) балалардың
- Ә) аулымыздағы
- Б) ауылдық

Жауабы: ау **ы** л**+**ымыз**+**да**+**ғы

П **+** П **+** П **+** П

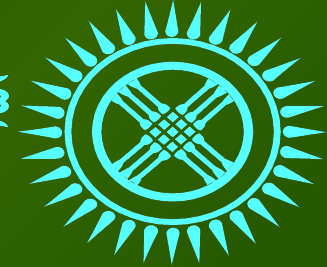

Көсемшенің жіктелмейтін түрі?

Жауабы: -ғалы, -гелі, -қалы, -келі

II ТУР

Дода

Бұл турда оқушыларға 14 сұрақ қойылып, дұрыс жауапқа 10 ұпайдан қосылады.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

**Екі етістің жұрнағы бірдей,
айырмашылығы неде?
Олар қандай етістер?**

Жауабы: *Өздікте қимыл іс иесіне
қатысты,
ырықсызда иесі белгісіз.*

Жұп дауыссыздарды ата.

Жауабы: Б В Г Ғ Д Ж З
П Ф К Қ Т Ш С

**“Салқындау” сөзіне фонетикалық
талдау жасаңыз.**

Маған сабақтан қалуға болмайды. Жай сөйлемнің қандай түрі

Жауабы: жақсыз, жайылма

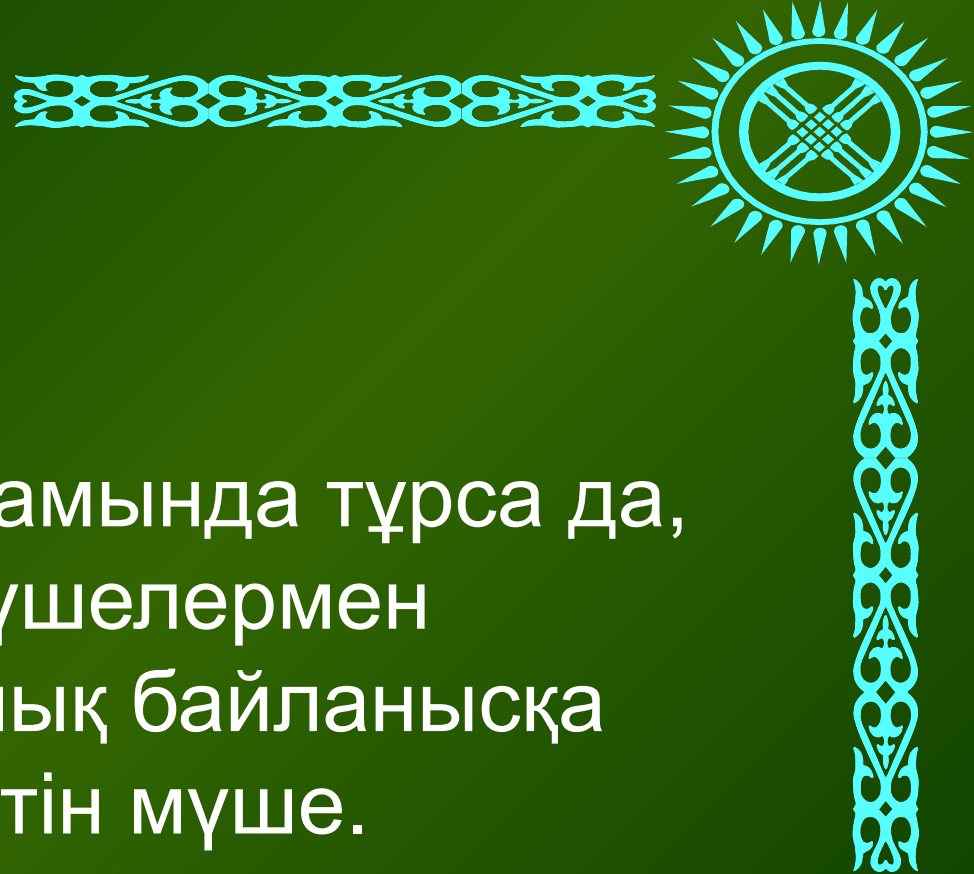

Бірыңғай мүшелермен қызметтес,
тұлғалас болып, оларды ортақ жинақтау
мәнін білдіретін мүше

Жауабы: Жалпылауыш сөздер

Сөйлемнің құрамында тұрса да,
басқа мүшелермен
грамматикалық байланысқа
түспейтін мүше.

Жауабы: Оқшау сөздер

Құрамындағы жай сөйлемдердің
Баяндауыштары тиянақты болып,
өзара тең дәрежеде байланысады.

Жауабы: Салалас құрмалас

Газет-журналда, жиналыстар мен митингілердегі сөздерде қолданылады.

Жауабы: Публицистикалық стиль

Сын есімнің түрлену ерекшелігі

**Жауабы: шырай формасына ену
арқылы**

Өзінің алдынан табыс септігіндегі
сөзді қажет етпейтін етістік

Жауабы: *Салт етістік*

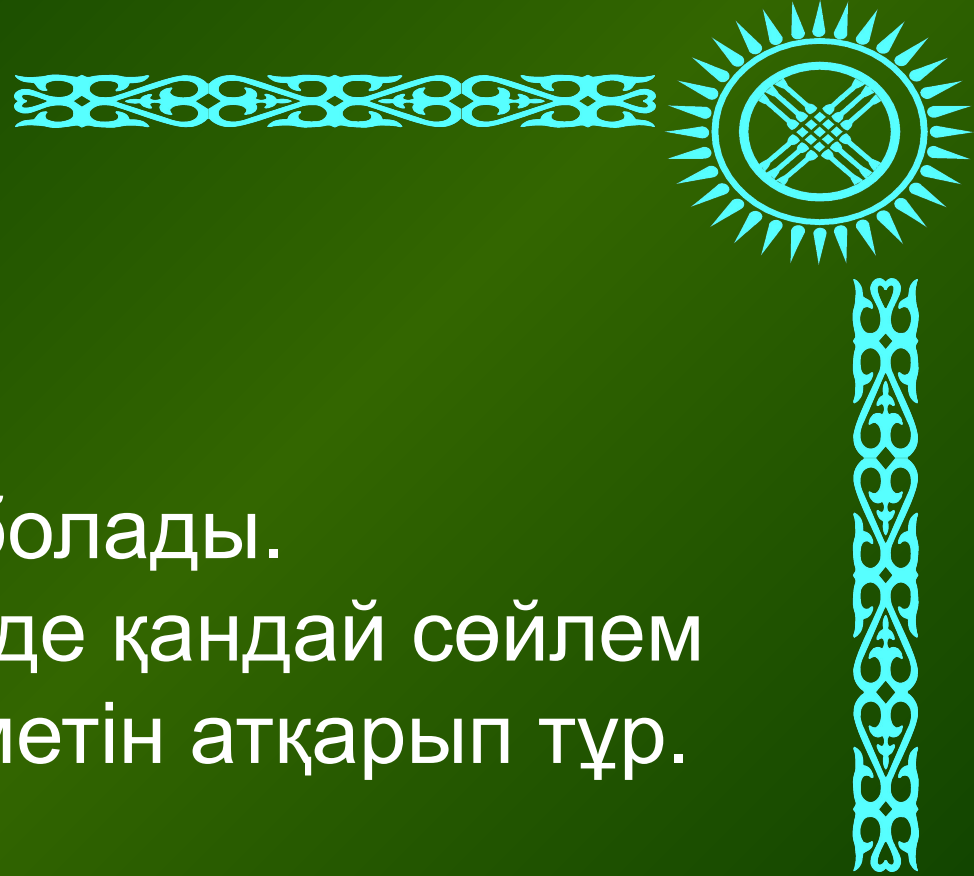

“Айтарының” – құрамына талда

**Жауабы: Айт – етістік, ар –
есімшенің жұрнағы, ы – тәуілдік
жалғ. ІІ ж., ның – ілік септік жалғ.**

Оқыған білімді болады.
Есімше сөйлемде қандай сөйлем
мүшесінің қызметін атқарып тұр.

Жауабы: Бастауыш

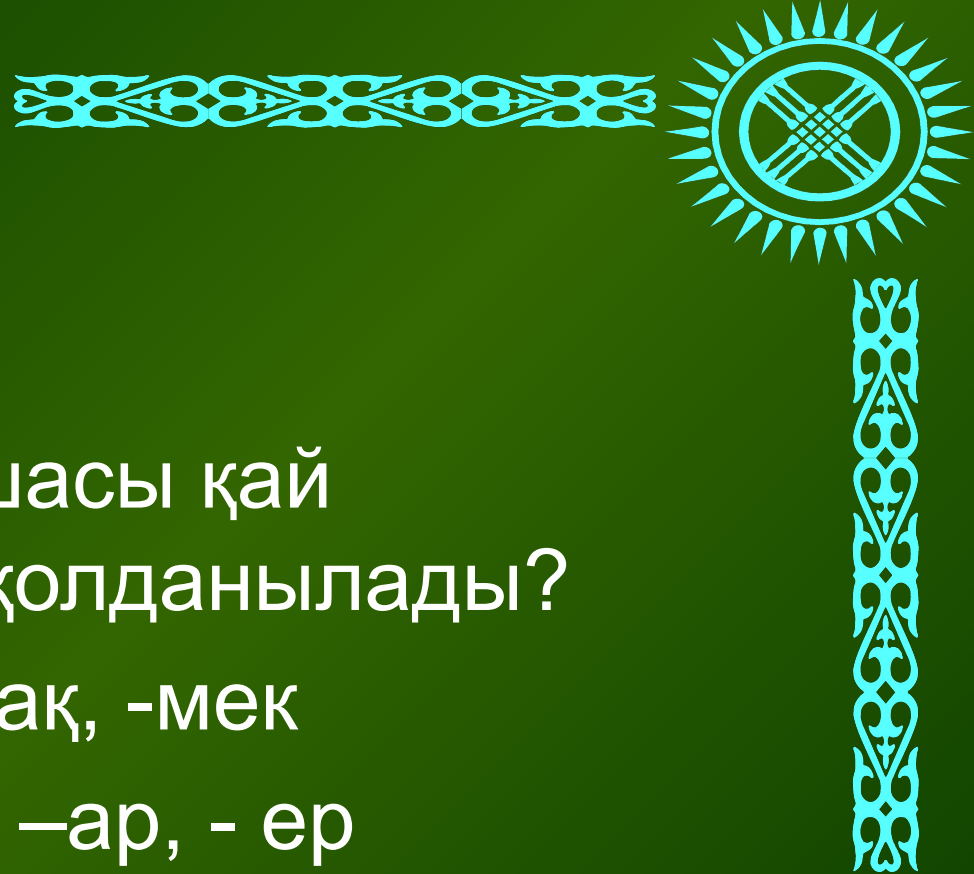

Өзгелік етістің жұрнақтары

**Жауабы: -дыр, -дір, -тыр, -тір
-ғыз, -гіз, -қыз, -кіз
-т
-сет**

-шы, -ші қосымшасы қай
жұрнақпен бірге қолданылады?

А) -ған, -ген   В) -мақ, -мек

С) -ғалы, -гелі   Д) -ар, -ер

Е) -атын, -етін

Жауабы: -мақ, -мек

ІІІ ТУР

ҒАЖАЙЫП ЖЕТЕУ

Бұл тур бойынша ұпай санын (30,40,50) таңдау арқылы тіл білімінің әр саласынан сұрақтар қойылады. Дұрыс жауапқа таңдаған ұпай саны беріледі.

Фонетика

30

40

50

Лексика

30

40

50

Морфология

30

40

50

Жай сөйлем синтаксисі

30

40

50

Пунктуация

30

40

50

ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІ

30

40

50

Құрмалас сөйлем синтаксисі

30

40

50

Сөз тіркесі аралығындағы ілгерінді
ықпалды тап

- Жауаптары: А) Көзбе-көз
Б) Сәнқой
В) Ең қызық

Жауабы: Ең қызық

Тіркес екпін дегеніміз не? Тіркес
екпінді тап

Жауабы:

- А) тәлім-тәрбие, ата-ана
- Б) тама-ша-а, бә-ә-рекелді
- В) Атасы бүгін ауылға келі

Жауабы: тәлім-тәрбие, ата-ана

Қай дыбыстар тізбегінде дыбыс үндестігі болмайды?

- А) са (бес алды)
- Б) аа (қара ала)
- В) ыа (сары ала)

Жауабы: са (бес алды)

Әрі термин сөз, әрі кірме сөз болатын
сөзді табыңыз

Жауаптары: А) нарық
Б) қор
В) экономика

Жауабы: экономика

Омоним болатын сөз қайсысы?

Жауаптары:

А)Дәрігер

Б)Илеу

В)Кітап

Г)Кет

Д)Терезе

Жауабы: Илеу

Көп мағынаға ие бола алмайтын
сөзді табыңыз
Жауаптары:

А) бас

Б) көз

С) аяқ

Д) шаш

Жауабы: шаш

Сөйлем мүшесі бола алмайтын сөз табы?
Жауаптары: А) шылау
Б) үстеу
В) еліктеу

Жауабы: шылау

Кіріккен сөзді тап
Жауаптары: А) Мөлдір су
Б) Қазақстан Республикасы
В) Күздігүні

Жауабы: Күздігүні

Зат есімнің рең мәнін тудыратын
жұрнағын табыңыз
Жауаптары: А) -лық
                  Б) -ым
                  В) -шық

Жауабы: -шық

Жалаң сөйлемді көрсетіңіз
Жауаптары: А) Талай сырды ақтардық
Б) Мен елдің елшісімін
В)Рахмет күлді, қуанды

Жауабы: В)Рахмет күлді, қуанды

Республика сарайының кең, зәулім залы.
Қандай сөйлем?
Жауаптары: А) Жақты
Б) Жайылма
В) Атаулы

Жауабы: В) Атаулы

Бастауышы жасырын тұрған сөйлем
қалай аталады?
Жауаптары: А) Жалаң
Б) Жақты
В) Толымды

Жауабы: В) Толымды

Жалпылауыш сөзге байланысты қойылған
тыныс белгісін табыңыз

Жауаптары: А) Асқар орын ұсынып еді,-
отырған жоқ

Б) ата қоныс – ата мекен
В) Үш-ақ нәрсе адамның қасиеті: Ыстық
қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек.

Жауабы: Үш-ақ нәрсе адамның қасиеті:
Ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы
жүрек

Қос нүкте қойылмайтын жерді көрсетіңіз
Жауаптары: А) Автор сөзінен соң
Б) Салдар мәнді сөйлемнен
кейін
В) Бірыңғай мүшелердің арасына

Жауабы: Бірыңғай мүшелердің арасына

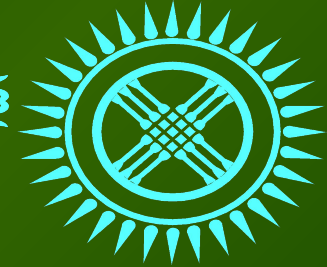

Қай қысқарған сөздерде үш нүкте қойылады?
Жауаптары: А) С М
Б) Т С С
В) КВТ

Жауабы: Т С С

Махмұд Қашғаридің ғылыми еңбегі қалай аталады?

- A) "Қорқыт ата кітабы".
- B) "Диуани хикмет".
- C) "Тоныкөк".
- D) "Оғыз-наме".
- E) "Диуани лұғат ат-түрік".

Жауабы: Диуани лұғат ат-түрік

“Қызыл жебе” романының авторы?
Жауаптары: А) Мұхтар Әуезов
Б) Шерхан Мұртаза
В) Мұхтар Шаханов

Жауабы: Шерхан Мұртаза

Біржан Сараны нені тилге тиек ете жеңетіндігін табыңыз.

- A) Өз басының кемшілігін.
- B) Күйеуінің нашарлығын.
- C) Ақындығы сай емес.
- D) Елінің кінәларын.
- E) Көркем сөз қуатсыздығын.

Жауабы: Күйеуінің нашарлығын

Бағыныңқысының баяндауышы “майынша” тұлғалы болатын
Сабақтастың қай түрі екендігін анықтаңыз

- Жауаптары: А) Мақсат бағыныңқы
Б) Шартты бағыныңқы
В) Қарсылықты бағыныңқы

Жауабы: Шартты бағыныңқы

Құрамындағы жай сөйлемдер
ешбір жалғаулық шылаусыз,
әрдайым ұласпалы интонация
арқылы байланысатын салалас
түрін табыңыз

Жауаптары:

- А) ыңғайлас
- Б) қарсылықты
- В) түсіндірмелі

Жауабы: түсіндірмелі

Төмендегі аралас құрмаластың
схемасын табыңыз.

Ол оянса, терезе жабық, үй іші
қара көлеңке екен.

- А) басыңқы, бағыныңқы, басыңқы
- Б) бағыныңқы, басыңқы, басыңқы
- В) бағыныңқы, бағыныңқы, басыңқы

Жауабы: бағыныңқы, басыңқы, басыңқы

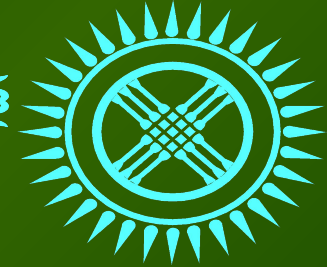

IV-ТУР. ТАПҚЫРЛЫҚ

Бұл турда оқушыларға **шырпы, бір картоп, банкі** және **түбінде тиыны бар су құйылған тәрелке** беріледі. Олар осы қосымша затты қолдану арқылы тәрелке түбіндегі тиынды қолдарын суламай алулары керек. Ойыншыларымызға ойлануға 1 минут уақыт беріледі. Ұпайды әділ-қазы мүшелері береді.

Жауабы: су құйылған тәрелкеге картопты салып, оған шырпыны кіргізіп, жағады да, банкіні төңкереді. Сол уақытта банкінің ішінде қалған ауа оттың жануымен суды көтереді. Осылай тиынды қолды суламай алады.

V ТУР ЖОРҒА

Бұл турда ұпайы көп қалған екі оқушыға жеке-жеке 1 минутта 10 сұрақ қойылып, дұрыс жауапқа 10 баллдан ұпай жинайды.

1

6

11

16

2

7

12

17

3

8

13

18

4

9

14

19

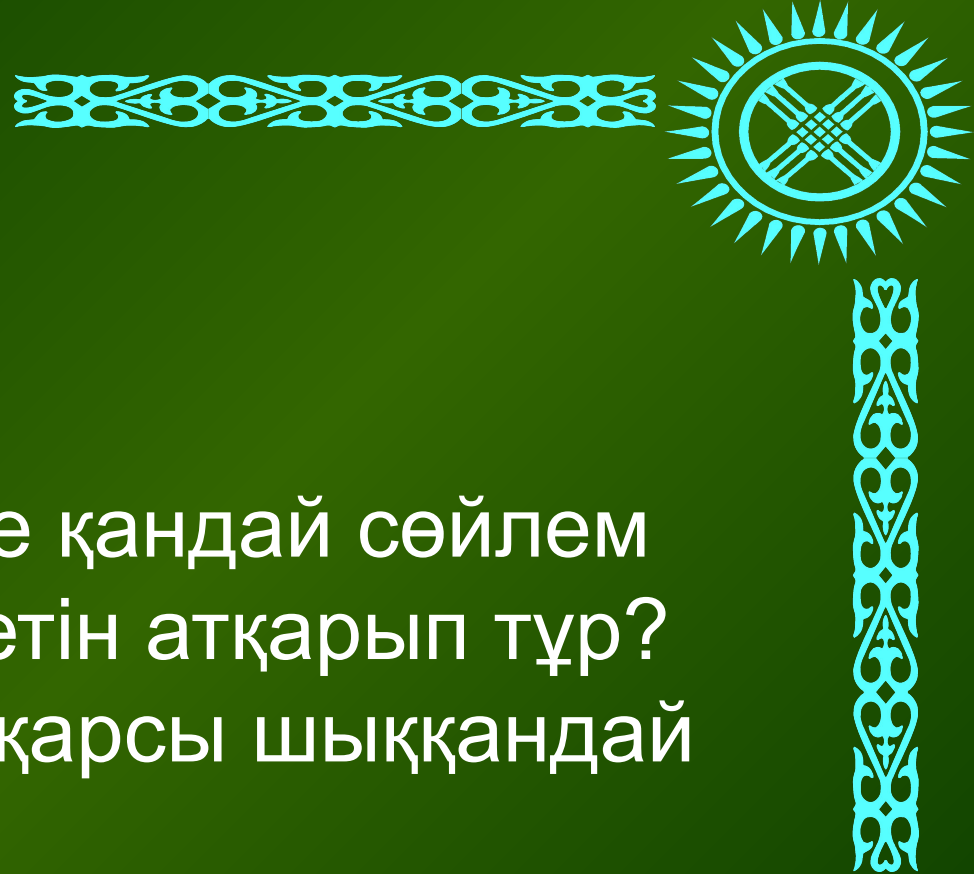
5

10

15

20

Есімдік сөйлемде қандай сөйлем мүшесінің қызметін атқарып тұр? Кейбір адамдар қарсы шыққандай болып еді.

Жауабы: анықтауыш

Тиянақты ойдың көрсеткіші ?

Жауабы: Сөйлем

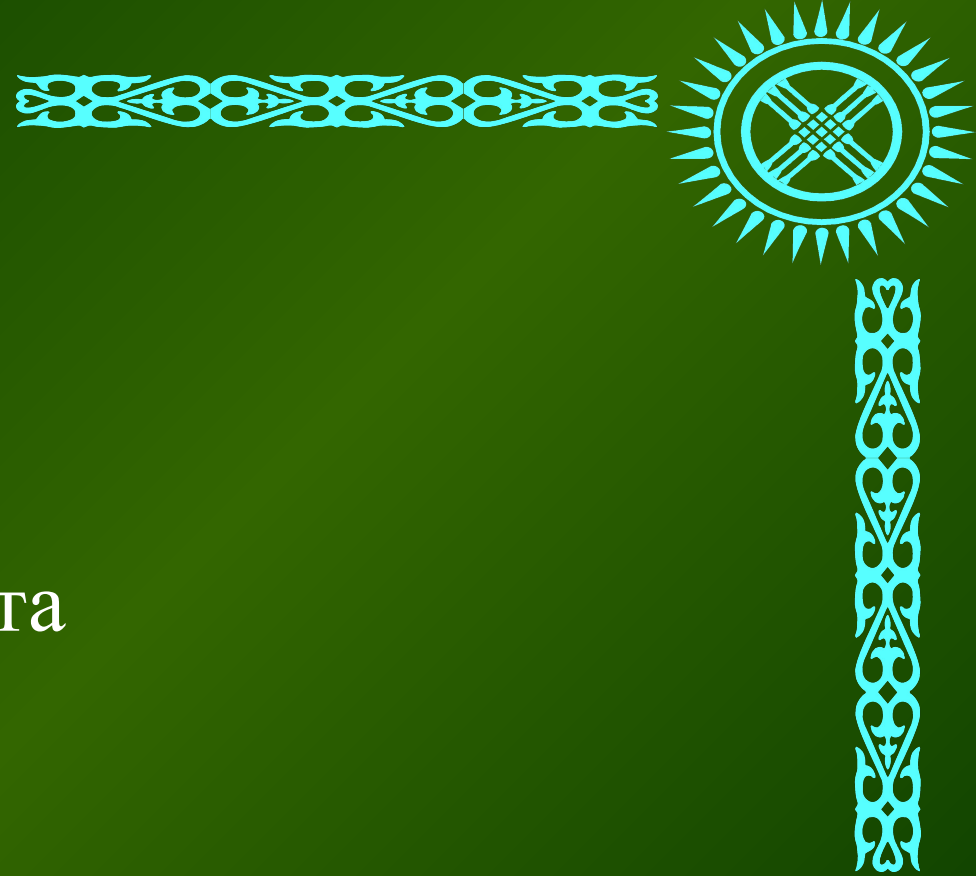

Әр уақытта сабақты етістік болатын етістің қай түрі?

Жауабы: өзгелік

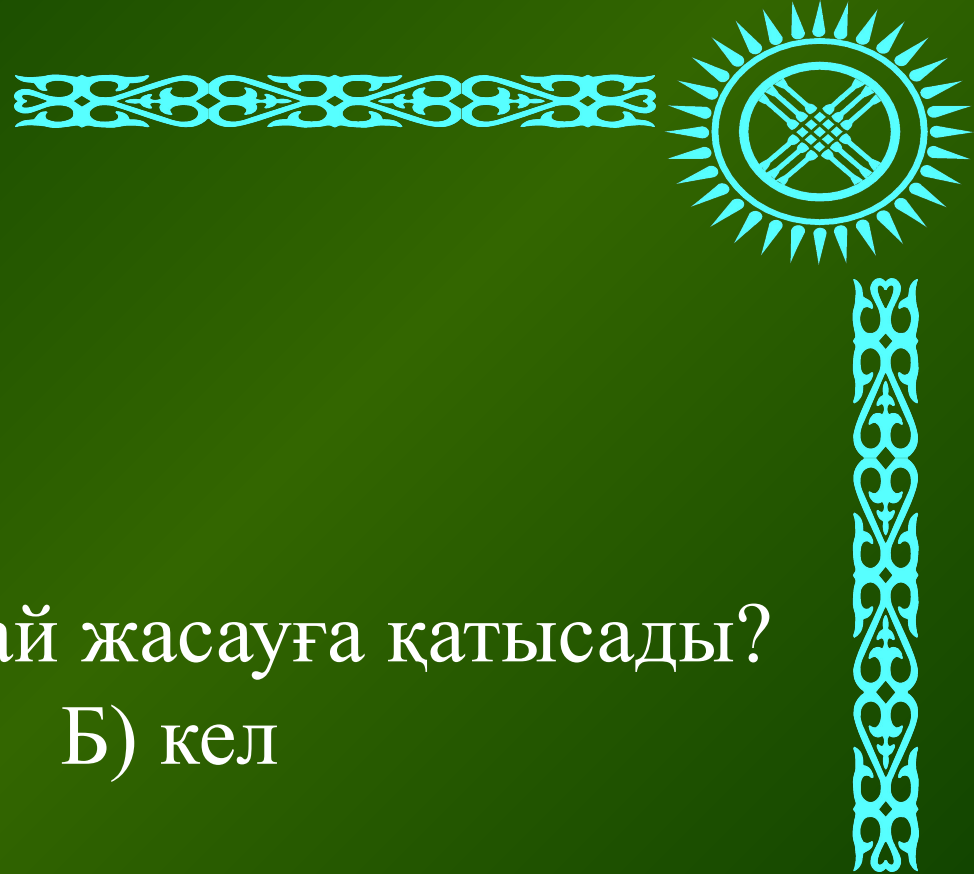

Қалып етістігін ата

Жауабы: отыр, тұр, жатыр, жүр

Қай етістік қалау рай жасауға қатысады?

А) жүр   Ә) жатыр   Б) кел

Жауабы: кел

“Сайын, қарай, соң, қабат” шылаулары
қандай шылау тобына жатады?

Жауабы: септеулік

Анықтауыштық қатынас
қандай тіркестерге тән?

**Жауабы: матаса, қабыса
байланысқан есімді тіркестерге
тән.**

Сөздердің іліктен басқа септіктердің
жалғаулары арқылы байланысуы
байланыстың қай түрі?

Жауабы: меңгеру

Тура толықтауыш дегеніміз не?

**Жауабы: табыс септік
тұлғасындағы толықтауыш**

Тауды көтерген бала ?

Жауабы: Толағай

Іс-әрекеттің жүзеге асу амалын, мөлшерін
Білдіретін пысықтауыштың мағыналық түрі

Жауабы: СЫН-ҚИМЫЛ

Сұраулары мен қызметі ортақ болып,
сөйлемнің бір ғана мүшесімен байланысатын,
кемінде екі сөзден тұратын мүше.

Жауабы: сөйлемнің бірыңғай мүшелері

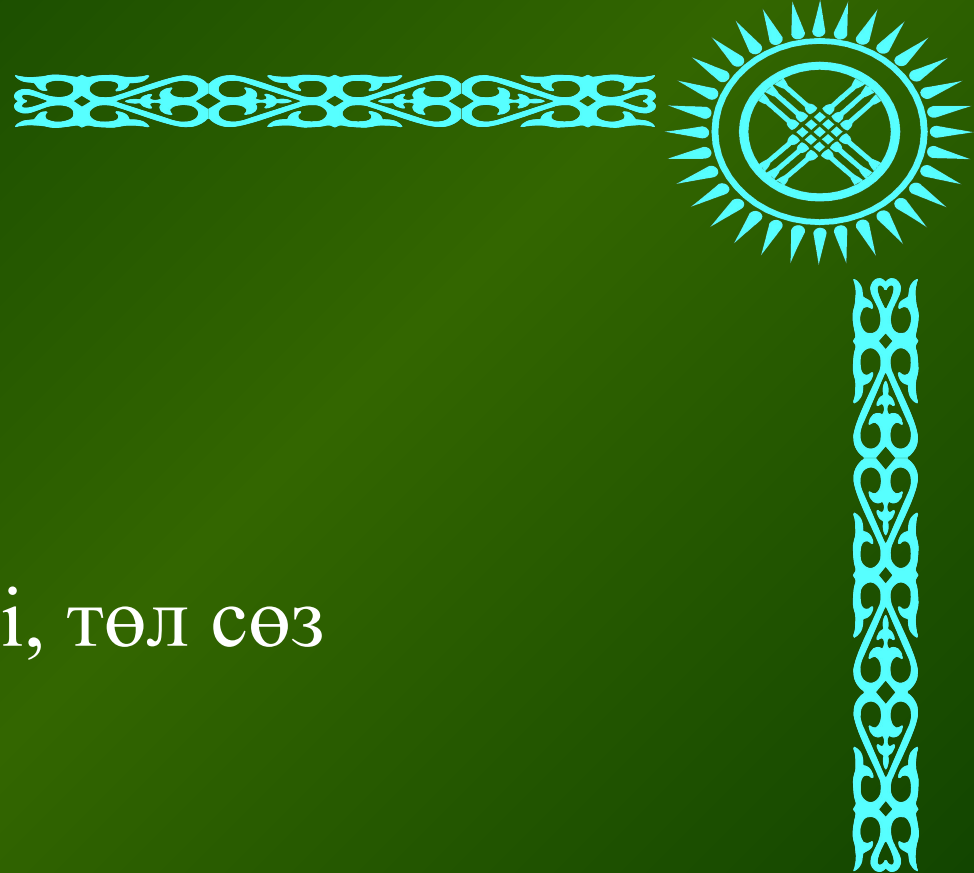

Автор сөзі, төл сөз, автор сөзі

**Жауабы: Автор сөзі: “Төл сөз”, -
автор сөзі**

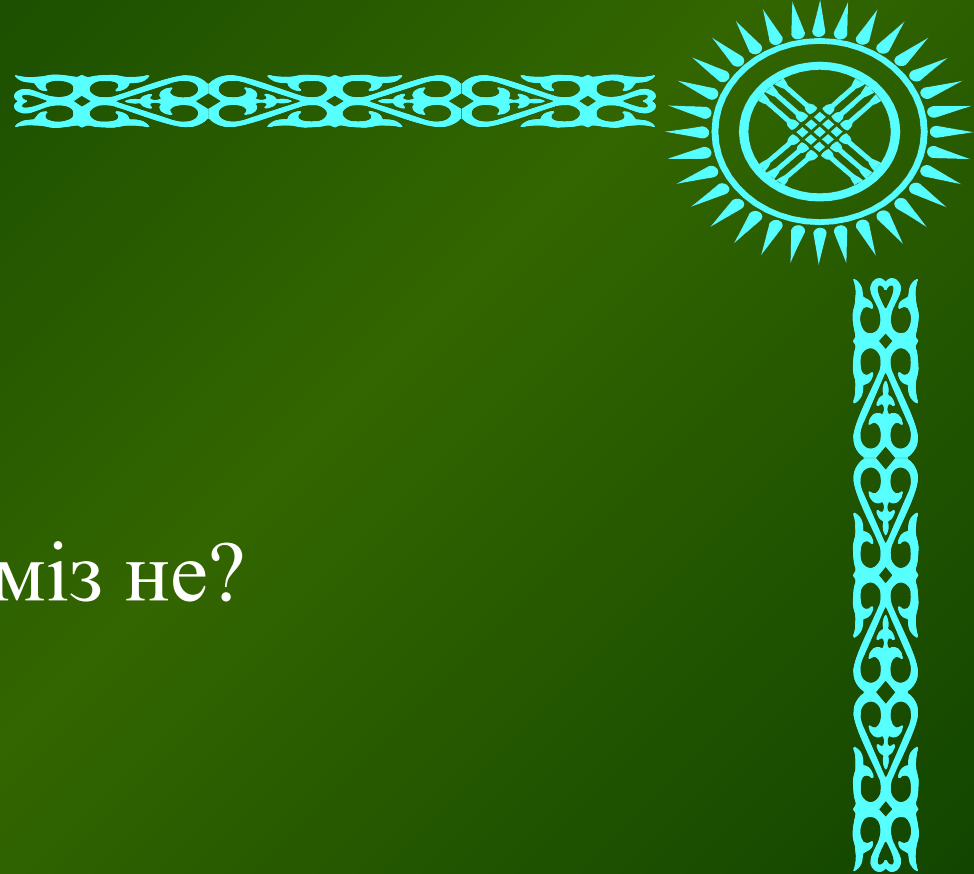

Төл сөз, автор сөзі, төл сөз

Жауабы: “Төл сөз,- автор сөзі,- төл сөз”

Төлеу сөз дегеніміз не?

Жауабы: Біреудің сөзінің автор тарапынан өзгеріске ұшырап берілуі

Туынды сөз қалай жасалады?

**Жауабы: Түбір сөзге жұрнақ
жалғану арқылы жасалады.**

Күрделі сөздердің өзіне тән белгілерін ата

- Жауабы:**
- 1. Өздігінен сөз тіркесі бола алмайды**
  - 2. Екі немесе одан көп сөзден тұрып, бір ғана сұраққа жауап береді.**
  - 3. Сөз тіркесінің тек бір сыңары болады.**

Сөз тіркесі бола алмайтындар

**Жауабы: тұрақты тіркестер,
күрделі сөздер**

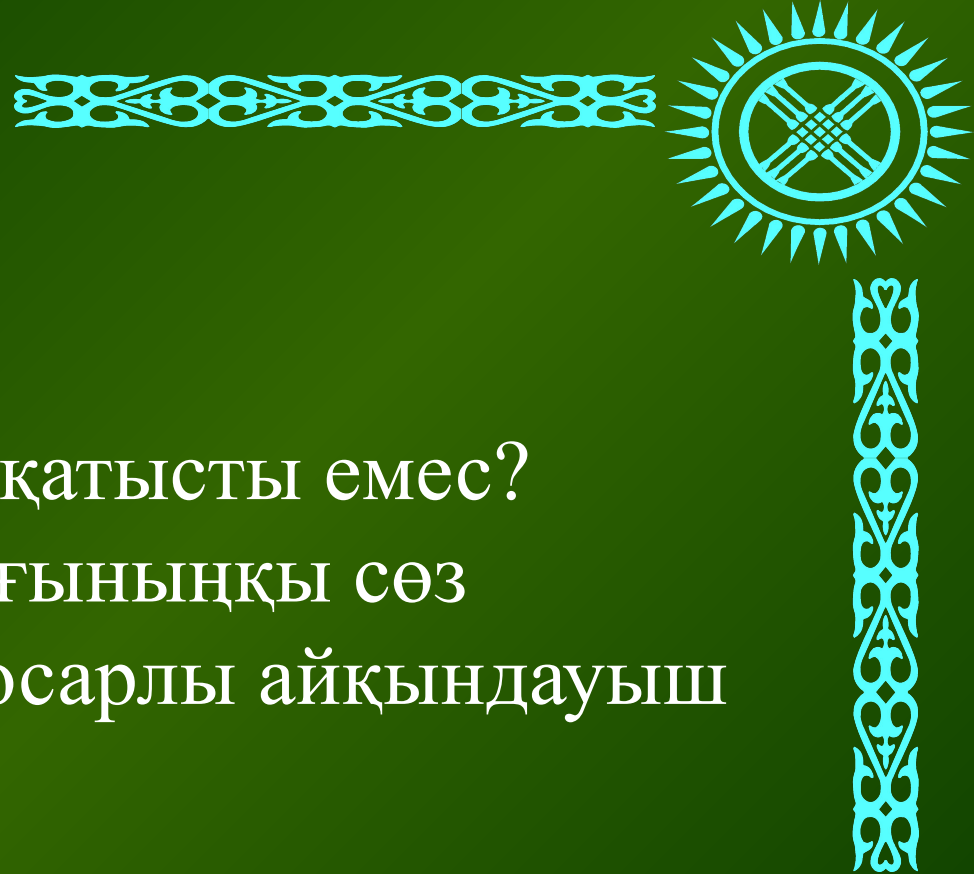

Сөз тіркесінің түрлерін ата

Жауабы: есімді, етістікті

Қайсысы сөз тіркесіне қатысты емес?

- А) Басыңқы сөз   В) Бағыныңқы сөз
- С) Есімді тіркес   Д) Қосарлы айқындауыш
- Е) Етістікті тіркес

Жауабы: Қосарлы айқындауыш

